

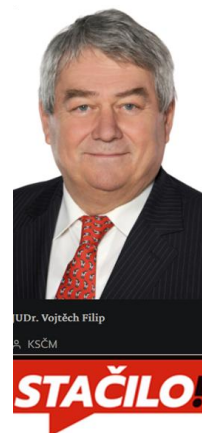
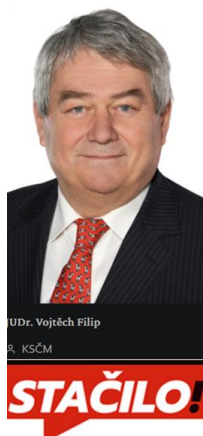
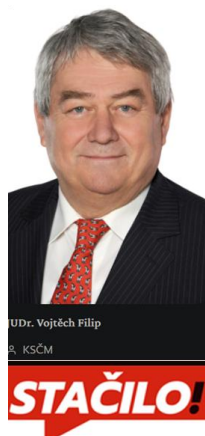
Stařec a Maneca aneb polní cesta lemovaná kopřivami

Sjížděl jsem divočejší řeku, Maneco. Vždycky mě přitahovala místa, která se v té rychle běžící vodě jakoby zastavila — byla prostě „olejem“. Vždycky mě překvapila, protože jsem je nečekal, snad proto mě i přitahovala. Stačilo pár záběrů, a když se člověk v tom „oleji“ ocitl, jako by se zastavil celý svět. Pokud jste někdy sjížděla vodu, tak jste si určitě všimla, že uprostřed řeky je víc ticha než na břehu, byť by to byl velmi rušný břeh. A právě tato místa vyhledávám rád, neboť mi poskytovala odpočinek a chvílku na otevření lahvičky.

Jsou to místa plná kontrastů: v „oleji“ klid a mír, na břehu shon právě žité doby. A já z toho „oleje“ se díval na ten shon na břehu a přiznávám, že mu přestávám rozumět. Viděl jsem břeh, a rušnou kruhovou křižovatku a jak paprsky slunce z ní vystupují cesty různých směrů. Ty cesty byly zajímavé tím, že jsou naprosto odlišné vzhledem i cílem. Kromě dvou hlavních tahů mizejících za obzory dvou různých světových stran bylo vidět pár místních komunikací a představte si i polní cestu lemovanou kopřivami. A uprostřed toho kruháče stál autobus, kterému evidentně došel dech. Jestli mu došla nafta, nebo jiná závada, to bohužel nevím, ale řidič se pod otevřenou kapotou hrabal v motoru.

Stačilo si zaclonit rukou oči a přečíst číslo autobusu, odkud a kam jede. Bylo to číslo 25 a jelo od „Stačilo!“ do... jenže místo toho „do“ byly jen tři otazníky. Prostě č. 25: *Stačilo – ???!*

Bylo velice zajímavé z toho klidného místa řeky s lahvičkou na rtu sledovat lidi z toho autobusu. Jeden hlouček se hrabal spolu s řidičem v motoru ve snaze najít závadu, druhý hlouček nadával a spílal řidiči. Docela početný hlouček zase řidiči nabízel, že autobus budou tlačit. Ale všiml jsem si také jednoho cestujícího, jak využil situace a na zadní sklo autobusu nalepil vedle sebe hned tři stejné plakáty:

Když to někteří cestující viděli, mávli rozzlobeně a znechuceně rukou směrem k řidiči a vydali se různými směry pryč od autobusu bez dechu. Ale nejpočetnější skupinka cestujících si bezradně až rezignovaně sedla do trávy pangejtu a bylo na nich vidět, jak jsou zmatení a překvapení z toho, že autobus ztratil dech.

A ten hlouček, který spílal řidiči, po chvíli přistoupil ke kapotě autobusu a asi si vzájemně něco řekli a já už viděl jen řidiče, jak praštil šroubovákem a klíčem o asfalt, a aby to zřejmě všichni slyšeli, zařval, že za zastavení autobusu přebírá osobní odpovědnost. A pak už jsem viděl, jak pěšky odchází, jen si to představte, tou polní cestou, kterou lemovaly jen kopřivy,

na které nebyl žádný ukazatel směru, kam cesta vede, kolik je kilometrů tam či onam, ani nebylo vidět, za jakým obzorem končí... prostě **NIC**.

A když jsem v kempu odevzdal loď, sedl jsem si do autobusu směr domů a chystal jsem se po té dřině alespoň na chvíli zavřít oči, když řidič zavřel dveře, nastartoval a docela nahlas si pustil rádio. A já věděl, že o spánku si můžu nechat zdát. A jak tak nevrle poposedávám na té nepohodlné sedačce autobusu, najednou slyším z toho rádia Klause a Zemana, kteří spolu diskutovali:

Klaus říká:

<i>„...dovol mi, Miloši, pár poznámek k tomu, co dnes často nazýváme novými politickými projekty a novými typy politických aktérů.

Když se například podíváš na působení pana Daniela Sterzika v rámci hnutí Stačilo!, vidím především jeden velmi typický jev současné doby. Je to fenomén, kdy se politický vliv nezakládá na klasické stranické práci, ale na mediální viditelnosti, na aktivitě v alternativních médiích, na blogerské či internetové popularitě a na schopnosti oslovit emoce určité části veřejnosti.

Nechci to nijak zlehčovat. Naopak — je zřejmé, že takový člověk dokáže mobilizovat nespokojenost, artikulovat frustraci a vytvořit pocit, že existuje nějaká alternativa vůči stávajícímu politickému mainstreamu. To všechno беру na vědomí a mám pro to jisté pochopení.

*Ale zároveň říkám zcela otevřeně: to ještě není politika v institucionálním slova smyslu. To ještě není stabilní politická strana. To ještě není struktura, která by byla schopna **dlouhodobě nést odpovědnost**, a je mi líto, že si ji třeba zrovna pan Sterzik plete s vyvozováním odpovědnosti z volebního neúspěchu.*

Osobně jsem si myslel po prohraných volbách Stačilo!, že právě pan Sterzik, který byl nezpochybnitelnou vůdčí silou ve Stačilo!, pochopil, že volební neúspěch nebyl tak úplně v jeho osobě, ale v tom, že nepolitická politika narazila na strop svých možností!. Jeho rozhodnutí vidím jako nepochopení oné dlouhodobé odpovědnosti, o které jsem mluvil. A to mě v jeho případě překvapilo, až jsem musel pozvednout obočí, protože skutečná politika není jen o emocích a mobilizaci. Skutečná politika je o organizaci, kontinuitě, práci uvnitř stranických struktur a odpovědnosti vůči voličům i vlastním členům.“

A pak do toho vstoupil Zeman:

<i>„Víš, Václave, já bych k tomu řekl jednu věc, a možná se v něčem i shodneme, i když z jiných úhlů pohledu.

Je zcela zjevné, že lidé jako pan Sterzik dokážou oslovit část společnosti, která má pocit, že jí nikdo nenaslouchá. A já bych na rozdíl od tebe byl první, kdo by uznal, že tenhle ‚hlas periferie‘ má v politice své místo. Politika, která neumí mluvit jazykem obyčejných lidí, je odsouzena k izolaci.

Ale — a tady je to podstatné — je nutné rozlišovat mezi agitací a vládnutím. Mezi schopností mobilizovat emoce a schopností vybudovat mocenskou strukturu, která něco unese.

*Proto říkám: takový člověk může být velmi užitečný jako mobilizační figura. Dokáže vytvořit dojem hnutí zdola, sjednotit protestní proudy, probudit nespokojenost. To všechno ano. Ale otázka je jiná: dokáže z toho udělat organizaci? Dokáže vytvořit disciplínu? Dokáže vybudovat strukturu, **kteřá přežije okamžik volebního neúspěchu**?*

Protože politika, jak ji chápu já, není jen o momentu. Je o kontinuitě moci, o organizaci, o schopnosti nést odpovědnost i v čase neúspěchu.

A tady narážíme na hranici možného, na strop Stačilo!, mluvíme-li o něm a panu Sterzikovi.

Protože on už prokázal, že může být symbolem určitého vzdoru vůči establishmentu — a v tom mu neupírám význam. Ale symbol není instituce. Emoce nejsou strana. A internetová komunita není politická organizace.“

A najednou do toho rozhovoru vstoupil moderátor a řekl:

„Víte, pánové, já jsem předpokládal, jakým směrem se bude vaše debata ubírat, proto jsem v předstihu oslovil pár lidí, kteří volili i nevolili Stačilo!, a dovolím si vám jejich názory přetlumočit, když dovolíte.“

„Pokud někdo před volbami vystupuje jako hlas sjednocení, obrany „obyčejných lidí“, venkova nebo opomíjených skupin a vytváří dojem téměř existenčního politického zápasu, pak voliči přirozeně očekávají určitou kontinuitu i po porážce. Nemusí nutně čekat okamžitý úspěch, ale čekají vytrvalost. Proto může působit problematicky, když se po těsné volební prohře výrazná osobnost částečně stáhne z přímé politické práce a energii přesune do vlastního institutu či soukromého projektu.“

Sociologicky je to velmi citlivý moment. V kampani totiž nevzniká jen politická podpora, ale i morální vztah mezi lidrem a jeho příznivci. Pokud lidé uvěřili, že jde o dlouhodobý boj za určitou věc — například za sjednocení protestní či levicové části společnosti — pak mohou následný přesun k vlastnímu projektu chápat jako oslabení původního závazku. Ne nutně jako zradu v dramatickém smyslu, ale jako odklon od kolektivního cíle k individuální aktivitě.

*Na druhou stranu je možné chápat i opačnou interpretaci: že Sterzik mohl dojít k závěru, že bez širší společenské a kulturní práce nemá samotná stranická politika pevný základ. Institut venkova, komunitní centrum nebo podobný projekt může být vnímán jako pokus budovat dlouhodobé zázemí mimo krátkodobé volební cykly. V historii politiky ostatně existují případy, kdy se část veřejného vlivu přesunula z přímé stranické politiky do think-tanků, kulturních center nebo komunitních institucí. Problém ale spočívá v symbolice načasování. Pokud se takový přesun odehraje krátce po neúspěchu, může u části podporovatelů vzniknout pocit, že **energie hnutí nebyla využita k pokračování společného projektu, ale k vytvoření osobního prostoru vlivu**. A koupě sýpky jako komunikačního centra může v očích příznivců působit dvojznačně až trojznačně (když ten třetí pohled raději nebudeme ani domýšlet):*

– pro jedny jako autentický pokus zakotvit myšlenky „na venkově“ a vytvořit reálné místo setkávání,

– pro druhé jako symbol uzavření původního hnutí do menšího okruhu loajálních příznivců kolem jedné osobnosti.

*Klíčová otázka je, zda tento nový projekt **skutečně rozšíří okruh lidí, které osloví**. Pokud zůstane převážně médiem pro již přesvědčené podporovatele, pak se pravděpodobně nenaplní původní ambice sjednocení širší části společnosti. Může vzniknout spíše komunita věrných než **politická síla schopná růstu**.*

*A právě tady by se potvrdila jedna z klasických kritik personalizovaných hnutí: že po volebním neúspěchu se kolektivní energie často transformuje do menších, uzavřenějších projektů založených na osobním vlivu lídra. Takové projekty mohou být stabilní jako komunitní nebo mediální platformy, ale už **nemusí mít schopnost oslovovat nové vrstvy voličů nebo vytvářet širší společenskou alianci, o níž se před volbami mluvilo**.*“

No a pak už jsem nic dalšího neslyšel, protože jsem musel vystoupit z autobusu a když jsem přišel domů, tak mi to rádio stále leželo v hlavě až tááák, že jsem si znovu musel přečíst třeba tohle:

„Zkrátka budeme mít naše národní prepperské centrum, národní centrum soběstačnosti a malého zemědělství, národní centrum Alternativy a Otevřenou veřejnou sýpku (OVES), zkrátka místo, kam přijedete s dětmi a vnoučaty, aby se dozvěděly, jak vypadá prase či kráva a jak se mléko z vemene dostane na jídelní stůl. Místo, kde bude v úctě poctivá práce a kde bude v úctě obyčejný člověk. Místo, kde se nikdo nebude ušklíbat nad vašimi názory. Zároveň se tam budete moci potkat s lidmi, o jejichž volbě uvažujete, abyste si o nich udělali lepší obrázek než z předvolebních setkání.“

„... v mnoha věcech ho obdivuji a za mnoho věcí si ho vážím. Ale mně v politice Vidlák prostě neseseděl — byla to jakási křeč. Vidlák je svůj na svém dvorku, mezi domácími zvířaty a domácími kamarády, na zahradě, na poli. Měl zůstat u zemědělství, soběstačnosti a prepperství.“

„A co se týče Stačilo!, tak si myslím (a jen doufám, že mi Vidlák promine mou upřímnost), že Vidláka Stačilo! zajímalo jen do té doby, dokud z toho koukalo lukrativní místo v parlamentu. O ideje moc nešlo. Po neúspěchu začal Vidlák okamžitě hledat jinou atraktivní cestu svým životem.“

*„Tu jeho akci jsem pochopil tak, že to má být místo k setkávání lidí shodných nebo alespoň podobných názorů na další cestu či orientaci Česka v Evropě. Cílem těch setkání by měla být shoda na dalších postupech a samozřejmě i snaha ovlivnit politické poměry v Česku. **Pokud je cílem sýpky skutečně toto, pak si nejsem jist, zda je možné tohoto cíle dosáhnout. Zda je možné touto cestou ovlivnit dostatečný počet voličů.**“*

... a všechno se mi najednou v hlavě vzájemně promíchalo, Maneco, a... a já znovu uviděl tu polní cestu lemovanou kopřivami s tím odcházejícím řidičem zdechlého autobusu a uvědomil si, že jsem vlastně ani nezahlédl, kam vede a za jakým obzorem mizí... **jednou skončí!**

P. S.

Maneco, doporučuji nereagovat, můžete dopadnout třeba takto:

*...“ **blbec** byl upozorněn, že svými výhradami **proti** plánům se sýpkou může poškodit Vás (myšleno Vidlák-pozn. blbiš), jeho reakce byla obdobná, on prý nic.“*

